

Nordområdestrategi for Nordland fylkeskommune

Innledning og bakgrunn

Nordland fylkeskommune er et av tre nordnorske fylker. Polarsirkelen krysser fylket omtrent på midten, i vest råder enorme havområder og i øst grenser fylket til de svenske regionene Västerbotten og Norrbotten. Både nord og sør for fylket, vil det etableres nye større regioner, når Trøndelag slår seg sammen, og når Finnmark og Troms gjør det samme. Fylket har en svært variert geografi med flere tusen øyer, innsjøer, fjord og fjell. Bosetningen er forholdsvis godt spredt og de fleste av fylkets innbyggere er bosatt få minutter fra kystlinjen som utgjør hele 25 % av landets totale kystlinje. Nordland ligger per definisjon i Arktis men har et mildt klima sett i forhold til breddegradene, noe vi kan takke Golfstrømmen for.

Mye av beskrivelsen av nordområdene er rettet mot våre fantastiske naturressurser og utvikling basert på mulig utnyttningen av disse – fra fisk og olje via mineraler, til landbruk og turisme. Det er viktig at vi som bor i nord også bidrar til å definere våre menneskelige og kulturelle ressurser. Den verdifulle kompetansen og kunnskapen vi besitter. De immaterielle ressursene kan vise seg å være like viktige som de materielle i utviklingen av Nordområdene i framtiden.

Det vil nok variere i svarene til nordlendingene hvorvidt han ser på seg selv som en arktisk innbygger. Først og fremst er han nok tilknyttet sitt lokale miljø og bosted. Sett utenfra, ser mange på vår region som en arktisk region. For noen er det ressursene som gjør regionen interessant, for andre er det naturen og for atter andre er det kanskje slik tidligere generalsekretær i FN, Ban Ki-Moon sa på Arctic Circle 2016 i Reykjavik:

The Arctic is ground zero for climate change...What happens in the Arctic affects us all...The Arctic supports key pillars of the climate system regionally and globally.The fate of the Arctic is tied to the fate of Miami, Mumbai, Shanghai and coastal cities across the world -- and so much else of course. When the Arctic suffers, the world feels the pain. And when the planet is under assault, the Arctic is likewise a casualty.

Verdens oppfatning av vår region påvirker oss. Vi får oppmerksomhet og avisoppslag, men kanskje ikke alltid av de årsaker vi selv ønsker. På et punkt skiller de norske nordområdene seg fra andre arktiske land – befolkning. Vår tilstedeværelse i form av mange livskraftige moderne samfunn gjør den norske delen av nordområdene unik. Demografien, naturressurser og den geopolitiske beliggenheten gjør at regjeringen har definert nordområdene som et viktig strategisk satsingsområde. Norge er i den posisjon, rent ressursmessig i form av økonomi og andre kapasiteter, at vi kan bidra til å utvikle nordområdene på en bærekraftig måte. Dette ønsker fylkesrådet i Nordland å bidra til ved å utarbeide en egen nordområdestrategi for fylkeskommunen. Med dette oppfylles et viktig punkt av fylkesrådets politiske plattform.

Nasjonale føringer

Regjeringen la fram sin nordområdestrategi 21. april 2017. Dette er en revidering av forrige strategi, Nordkloden som kom i november 2014. Temaene er fortsatt:

- Internasjonalt samarbeid

- Næringsutvikling
- Kunnskap
- Infrastruktur
- Miljøvern, sikkerhet og beredskap

I Meld. St 22 (2015-2016) spesifiseres det at fylkene skal ha ansvar for, og ta initiativ til samfunnsutvikling.

Dette innebærer å skape en helhetlig og ønsket utvikling for egen region. Det handler om summen av innsats rettet mot områder som samfunns- og arealplanlegging, klima og miljøvern, folkehelse, kompetanse, kultur, ressursforvaltning, samferdsel og næringsutvikling. Å være samfunnsutvikler betyr å formulere mål og skape oppslutning om strategier for å nå disse målene. Samfunnsutviklingsarbeidet krever samarbeid med offentlige myndigheter som regionalt folkevalgt nivå ikke har instruksjonsmyndighet over, og å mobilisere private aktører og lokale og regionale interesser. Det betyr å ha en langsiktig og helhetlig plan for sin egen region. For å lykkes med dette, er det flere aktører som må bli enige om felles mål og strategier, og deres innsats og virkemidler må dra i samme retning. Derfor er det behov for en strategisk, mobiliserende og koordinerende aktør.

Nordland fylkeskommune vil ta en slik rolle ved å videreutvikle vår rolle som regional utviklingsaktør. I vår fylkesplan for perioden 2013-2025 vektlegges tre målområder; livskvalitet, livskraftige lokalsamfunn og regioner og verdiskaping og kompetanse. Nordland fylkeskommune sin nordområdestrategi skal understøtte disse målområdene. I fylkesplan slås det fast at fylkets nordområdepolitikk skal fokusere på at kunnskapsinstitusjonene, næringslivsaktører, offentlig sektor og andre fagmiljøer i fylket evner å kapitalisere på den nasjonale politikken. Vår nordområdesatsing er også forankret i fylkesrådets politiske plattform kapittel 3.

Fylkesrådet har de siste årene fokusert på at vi i Nordland må evne å «klatre i verdikjedene» for å utvikle oss videre. Som råvareleverandør har vi alle forutsetninger for å selv ta et slikt grep ved at vi har kunnskap om og erfaring med ressursene lokalisert i regionen.

I regjeringens nye nordområdestrategi fra april 2017 henvises det nettopp til vår ambisjon om at vi i Nordland skal «klatre i verdikjedene». En økt verdiskaping i Nord-Norge må baseres på landsdelens egne ressurser. Regjeringen er også tydelig på at den vil gjøre Nord-Norge til en av landets mest skapende og mest bærekraftige regioner. Dette skal gjøres ved å gi større plass til innenrikspolitiske sider ved nordområdepolitikken

Gode samfunn bygges av dem som bor og jobber der. Nord-Norges egne innbyggere, politikere og næringsliv er de viktigste aktørene i utviklingen av egen region.

Fylkesrådet er tilfreds med at dette fremheves, og vil i samarbeid med lokale og regionale aktører og nasjonale myndigheter ta fatt på dette arbeidet. I samfunnsutviklerrollen påligger det oss selv et stort ansvar i egen region. Fra nasjonale myndigheter forventer vi aktiv deltakelse og vilje og evne til å ta effektive grep som bringer oss fremover.

Hensynet til urfolk som bor og bruker området må ivaretas, dette gjelder på alle samfunnsområder. Fylkesrådet ønsker dialog med berørte parter i saker som kan påvirke urfolk direkte. Dette gjelder særlig i forhold til samiske næringer, mineralutvinning, arealbruk og klima- og miljøpolitikk. Sametinget og andre samiske institusjoner kan være samarbeidspartnere i en etablering og implementering av ny nordområdestrategi.

Árran lulesamisk senter er en sentral aktør når det gjelder undersøkelser og forskning rundt etiske retningslinjer og utvinning av naturressurser. Deres forskning viser at i mange tilfeller anerkjennes ikke interessene til urfolk i forbindelse med beslutningstaking eller i større politiske eller institusjonelle strukturer og prosesser. Árran kan være én samarbeidspart for fylkeskommunen i disse spørsmålene. Nord universitet ble dannet 1.januar 2016 gjennom en fusjon av Høgskolen i Nord-Trøndelag, Universitetet i Nordland og Høgskolen i Nesna. Det medførte at universitetets samfunnsansvar med hensyn til samisk forskning og utdanning omfatter lulesamiske, pitesamiske og sørsamiske områder. I tillegg foreligger det utfordringer knyttet til forskning og undervisning om samiske forhold i et nasjonalstatlig grenseoverskridende perspektiv for samene som et folk og samene som et av flere urfolk i nordområdene.

Nordland fylkeskommune vil bidra i tilretteleggingen for at Nord universitet og Árran lulesamisk senter sammen med andre naturlige samiske aktører utvikler tiltak for styrkning av forskning og undervisning om samiske- og urfolksforhold i universitetets geografiske virkeområde, også i et nordområdeperspektiv. Det er viktig at satsingen også reflekterer utvikling av muligheter for framtidige samarbeidsrelasjoner til urfolk i andre land i nordområdene.

Regjeringen har i sin nordområdestrategi 2017 omtalt forholdet til samiske interesser og rettigheter knyttet til utvikling av et bærekraftig næringsliv i nordområdene. Der uttales det blant annet at: «Regjeringens mål er at storsamfunnets vekst og verdiskaping skal eksistere side om side med de samiske tradisjonelle næringene som også bidrar til viktig verdiskaping.» Videre meldes det at mineralloven skal evalueres og at når industrielle næringsinteresser kommer til, kan det oppstå interessekonflikter i forhold til bruk av områdene, miljøpåvirkning og urfolksinteresser. Her vil det være behov for en god og tidlig dialog mellom industrielle næringsaktører, reindriftsinteresser, lokale myndigheter og lokalbefolkningen.

Nordland fylkeskommune har ansvaret for å lede arbeidet med å utvikle en mineralstrategi for Nord-Norge innenfor rammen av Nordnorsk råd. Árran lulesamisk senter har ledet et prosjekt finansiert av Utenriksdepartementet, avsluttet i 2017, om urfolk og ressursutvinning i Arktis. Fylkeskommunen tar sikte på at relevansen av de erfaringer og det arbeid Árrans prosjekt har medført av kunnskaper om både substans og prosesser ved industriltak i urfolksområder, blir vurdert i denne sammenheng. Det omfatter også å bidra til at Árran utvikler sin kapasitet, kompetanse og organisatoriske evner til å kunne delta i framtidige prosesser vedrørende urfolk og industriell utvikling i nordområdene.

Internasjonal oppmerksomhet

På den internasjonale arenaen heter nordområdene «Arctic». En rekke land har de siste årene utviklet sine egne nasjonale arktiske strategier. For eksempel har alle de nordiske landene utarbeidet arktiske strategier det siste tiåret, og noen har til og med revidert sine en eller flere ganger. Dette viser at nordområdene er aktuelt over tid.

Oversikt over arktiske strategier

Arktisk strategi	Første versjon	Revidert første gang	Revidert andre gang
Norge	2006	2009	2007
Sverige	2011	2016	
Danmark	2011	2017	
Island	2009	2011	2016
Russland	2008	2013	
Canada	2009	207	
USA	2009	2013	
Japan	2015		
EU	2008	2012	2016

Den engelske versjonen av Norge sin nåværende nordområdestrategi heter «Norway's Arctic Strategy – between geopolitics and social development» og viser at når nasjonale myndigheter kommuniserer nordområdene internasjonalt, så gjøres dette ved bruk av begrepet «Arctic/Arktis». Tenketanken The Arctic Institute¹ gjør et poeng av at nordområdene fremstår som et område med isbjørner og vakre snødekte motiver uten mennesker;

While this gap from rhetoric to reality may seem trivial, narratives can limit or expand analysis, reshape our understanding of international relations, and promote or silence policy choices.

Narratives of the North goes beyond acknowledging the power of narratives in the Arctic to understanding how those narratives inform policy, global connections, and public perceptions of the region.

Fylkesrådet ser på dette som en utfordring. Samtidig er det en utfordring vi skal ta ved å bidra nasjonalt og internasjonalt ved å formidle mangfoldet som er i Arktis og nordområdene. Den norske delen av nordområdene skal vi være stolte av og vi har mye å bidra med. Likevel kan vi ikke akseptere at det er stemmer i den internasjonale debatten som ser på Arktis som et sted, med et stort ønske om vern og forvaring.

FNs 17 bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene er universelle, de gjelder for alle land og legger grunnlaget for en langsiktig og samstemt innsats også på andre områder enn utviklingspolitikk. Godt styresett, likestilling, og universell tilgang til skolegang og helsetilbud er grunnleggende forutsetninger for bærekraftig utvikling og utgjør særskilte satsningsområder for Norges innsats ifølge det norske Utenriksdepartementet. Videre vil Norge arbeide med områder hvor vi har spesiell kompetanse eller erfaring. Dette gjelder blant

¹ www.thearcticinstitute.org

annet bærekraftig forvaltning av verdenshavene. 80 % av de norske havområdene ligger i nord, Norge har verdens nest lengste kyst etter Canada. Havet er derfor et viktig fokus for Norge i internasjonale spørsmål. På regionalt nordområdeforum er det nettopp presisert fra Utenriksdepartementet at man ser en opptrapping av havspørsmål og at dette bør ses i sammenheng med Norges arbeid i nordområdene. Regjeringen lanserte i februar 2017 en egen havstrategi. For Nordland, som har ¼ av landets kystlinje er dette noe å forholde seg til.

Definisjoner og avgrensninger

Arktis: I den nasjonale strategien defineres Arktis som hav og landområdene mellom Nordpolen og Polarsirkelen i hele det sirkumpolare området. Dette er den vanligste definisjonen av Arktis. Av praktiske grunner velger regjeringen å følge fylkesgrensen, og definerer hele Nordland som en del av Arktis.

Nordområdene: Begrepet nordområdene er mer politisk og mindre presist enn Arktis, og begrenses ikke klart av Polarsirkelen. I strategien brukes nordområdene som et rundere begrep, som likevel i praksis er så godt som sammenfallende med Arktis.

Fylkeskommunen vil i videre omtale, benytte begrepet nordområdene fremfor Arktis.

Prosess i forbindelse med utvikling av strategien

Fylkesadministrasjon har gjennomført fire eksterne høringsmøter; Narvik, Mo i Rana, Svolvær og Bodø. Ca. 80 personer har deltatt på møtene fra næring og samfunnsliv i Nordland. Møtene har vært gjennomført «over samme mal». Det går an å trekke noen felles konklusjoner fra møtene. Samtidig er det noe forskjellig syn på hvorvidt strategien skal «legge seg inn under en nasjonal strategi» og evt fungere som en handlingsplan, eller det å forsterke og være som et aktivt supplement til den nasjonale strategien.

Strategiens målgruppe

To hovedkonklusjoner fra møtene som det syntes enighet om er at dette må være Nordland fylkeskommune sin strategi, og ikke Nordland sin strategi. Eksterne aktører har forventninger om hva fylkeskommunen selv skal gjøre. Det syntes også enighet om at fylkeskommunen må se ut over seg selv og eget fylke i sitt nordområdearbeid. Eksempelvis forventes det et godt samarbeid med Troms og Finnmark, og ikke minst grenseregionalt til Sverige. Videre anmodes fylkeskommunen om å jobbe videre internasjonalt.

Strategien vil bli et viktig arbeidsdokument for fylkeskommunen. Samtidig er vi helt avhengig av et godt samspill med eksterne aktører. Fylkeskommunen sin strategi skal bidra til at regionale aktører bidrar i en nasjonal og internasjonal kontekst.

Operasjonalisering av strategien

Strategien legges fram for fylkestinget i februar 2018. Det betyr at fylkeskommunens budsjett for 2018 allerede er vedtatt. Nordområdestrategien setter en retning for fylkeskommunens

arbeid med nordområdene som tema. En rekke innsatsområder krever, nettopp innsats og koordinering, fremfor budsjett-tiltak. Fylkesrådet vil operasjonalisere strategien ved å ta tak i dette i en innledende fase, samt i arbeidet med fylkeskommunes budsjett for 2019.

Selv om dette er fylkeskommunen sin strategi, er det helt avgjørende at fylkeskommunen samarbeider med mange aktører, særlig fra Nordland. Fylkeskommunen er til for nordlandssamfunnet og skal i sin rolle som samfunnsutvikler bidra til å utvikle samfunnet rundt oss.

Fylkeskommunens nordområdesatsing befinner seg i skjæringspunktet mellom innenrikspolitik og utenrikspolitik. Det vil kunne hevdes at enhver satsing og ethvert tiltak i et fylke som per definisjon ligger i nordområdene/Arktis er et nordområdetiltak. I vår strategiske orientering foretar vi derfor noen videre avgrensninger.

Fylkeskommunen har begrenset med midler til å støtte rene utviklingsprosjekter. Derfor vil fylkesrådet stille store krav til prosjekter og satsinger som vi skal støtte opp om. At prosjektene er av strategisk betydning er et minimum. Videre må eiere av prosjektene og satsingene evne å vise at de kan utvikle seg til å bli noe mer enn bare et tidsbegrenset prosjekt. Et solid eget bidrag i form av kapital og egentid forventes. Tilgang til annen ekstern kapital og støtte, for eksempel fra nasjonale myndigheter, eller annen internasjonal finansiering vil telle positivt.

Det vedlegges en egen handlingsplan til strategien.

Hvor står vi i dag?

Ved et tilbakeblikk, varierer det for Nordland sin del, og etter hvem man spør, om hvor mye nordområdesatsing man har erfart og hvem som er de aktive nordområdeaktørene fra Nordland. Det vil også være et spørsmål om hva som er en nordområdesatsing, og hva som bare er en satsing. Det foreligger begrenset med dokumentasjon på effekter av den nasjonale satsingen. En Deloitte-evaluering (2014) av de daværende Barents2020 midlene konkluderte med at ordningen hadde bidratt til kunnskapsoppbygging i nordområdene og økt interesse for nordområdene og nordområderelaterte spørsmål. I 2014 ble tilskuddsordningene Barents2020 og Arktis samarbeid slått sammen til Arktis2030. En oversikt fra UD viser at 8 ulike prosjekteiere fra Nordland har mottatt 39,7 millioner kr i bevilgning fra dette programmet. Totalt har det vært utdelt 399 millioner kroner. Det er naturlig å tro at flere av de andre prosjektene som har mottatt støtte, også har hatt en viss form for aktivitet i Nordland. Dette kan være en indikasjon på at enten så er ikke miljøene fra Nordland aktive, eller så er vi ikke attraktive nok. Eller en kombinasjon. En suksessfaktor har imidlertid vært at fylkeskommunen har bidratt med regional medfinansiering til flere av disse prosjektene.

Etter vel 12 år med en nasjonal nordområdepolitikk fra skiftene regjeringer er det altså mange oppfatninger om hva dette har betydd. Fra svært positive standpunkt til mer kritiske røster som hevder det er mer *ord*områdepolitikk enn nordområdesatsing. Fylkesrådet er imidlertid positiv til denne satsingen. Alternativet, ingen nordområdepolitikk, er ikke å foretrekke.

Nordland har vært heldig med sin geografiske lokalisering. Fylket er godt forsynt med tilgang til råvarer og ressurser. Fylket vil på mange områder kunne bidra til å øke Norge sin nasjonale verdiskaping og vil være en viktig bidragsyter i den nasjonale nordområdesatsingen. Fra regjeringens nordområdestrategi heter det

Verdens interesse for nordområdene og Arktis øker. Klimaendringene slår særlig hardt ut i nord og kan påvirke dagens nærings- og samfunnsliv. Samtidig gir åpningen av stadig større isfrie havområder perspektiver for nye transportruter og ny næringsvirksomhet. Verden har et økende behov for mat, energi og råstoffer. I nordområdene finnes rike fiske- og energiresurser, samt mineraler som verden kommer til å trenge mer av. Mange ønsker naturlig nok å ta del i de nye økonomiske mulighetene som finnes i regionen. Den internasjonale oppmerksomheten om Arktis skaper nye samarbeidsmuligheter for Norge, men også utfordringer. Flere enn før ønsker å være med å påvirke den framtidige utviklingen av nordområdene.

Fylkesrådet ønsker å være en proaktiv og konstruktiv medspiller overfor nasjonale myndigheter. Den framtidige utviklingen i nordområdene er etter vår mening avhengig av et godt samarbeid mellom nasjonale og regionale myndigheter.

Befolkningens nordområdekompetanse er viktig. En levende kystkultur som har tradisjoner og erfaringer med å operere i arktiske strøk har i mange sammenhenger definert ikke bare landsdelen, men også Norge som nasjon. I sum utgjør dette et ressursgrunnlag som landet og verden kan nyte godt av.

Rapporten *Verdiskaping basert på produktive hav i 2050*² estimerer at potensialet for den marine verdiskapingen i Norge i 2050 er i overkant av 500 mrd. kroner. I sine beregninger av potensialet har en også inkludert marin ingrediensindustri og ringvirkninger (fôrproduksjon, leverandørindustri og kompetanse). Det er imidlertid flere forutsetninger som må være på plass for å muliggjøre økt vekst i fremtiden. Investeringer i FoU som blant annet bidrar til økt lønnsomhet og produktutvikling i sjømatindustrien må økes, miljø- og arealutfordringer må løses og en må dekke økende etterspørsel etter marine fôrressurser i takt med økt sjømatproduksjon. Nordland har med sin lange kyststripe og naturgitte fortrinn gode forutsetninger for å ta en andel av denne veksten.

Når det gjelder uttak av mineraler er fylket neste størst etter Rogaland på omsetning, tonnasje og årsverk. Mofjellet, Åkselberg, Mårnes, Kjøpsvik og Hekkelstrand har metaller og mineraler som er etterspurt i et internasjonalt perspektiv ifølge Mineralklynge Norge.

Petro Foresight 2030 estimerer aktivitetsnivået innenfor olje og gass i Nord-Norge. Basert på deres analyser vil det i basisscenarioet være ni aktive feltsentre og landterminal for olje i Finnmark. Aasta Hansteen, Norne, Skarv, Goliat og Snøhvit er fortsatt i drift med betydelige modifikasjoner og satellittutbygginger. Johan Castberg, Alta/Gohta, Wisting og Barentshavet sørøst vil alle ha utbygging og oljeproduksjon. Fra 2040 anslår rapporteier Petro Arctic at Nord-Norge er Norges største olje og gassregion. Dette som følge av en nedgang i

² Sintef fiskeri og havbruk 2012

produksjonen i Nordsjøen, samtidig som at mer olje og gass vil bli funnet og produsert i Nord-Norge, vil føre til at Barentshavet og Norskehavet Nord samlet vil være en større bidragsyter til olje- og gassproduksjon i Norge enn Nordsjøen og sydlige Norskehavet mot slutten av 2030-tallet. Dette vil medføre investering og operasjonskostnader på 70 milliarder hvert år fra 2020. Det estimeres en kraftig vekst i aktiviteten fremover, med en gjennomsnittlig årlig vekst på rundt 18 % frem mot 2020, deretter årlig vekst på 6 % frem mot 2030. Et mulig marked for regionale leveranser estimeres til å øke med nesten 25 % frem mot 2020.

Den finske regjeringen vurderer for tiden fem alternativer for å koble seg på en isfri havn i nord: Kolari – Narvik, Tornio – Narvik, Kolari – Skibotn, Rovaniemi - Kirkenes og Kemijärvi – Murmansk. På norsk side har Narvik solid infrastruktur og kompetanse på jernbane og havn. Denne kan videreutvikles, også med tanke på fremtidig økt aktivitet på den nordlige sjørute som kobler Asia og Europa tettere sammen.

Kraftforedlende industri er industrivirksomhet med et høyt forbruk av elektrisk kraft, og hvor kraftkostnadene står for en betydelig andel av produksjonskostnadene. I 2013 var Nordland Norges fjerde største industrifylke. Omtrent 55 prosent av all eksport fra fylket kommer fra den kraftforedlende industrien. Eksporten fra denne industrien i Nordland var i 2013 hele 12 milliarder kroner (omsetning på ca. 19 mrd).

Den kraftforedlende industrien bidrar sterkt til verdiskapingen, både målt i eksportomsetning, i sysselsetting og ikke minst i forhold til å skape gode miljøer for innovasjon og teknologiutvikling. Hovedproduktene til prosessindustrien i Nordland er aluminium, armeringsstål, sement, ferrosilisium, manganlegeringer, silisiummetall, mikrosilica og gjødsel. Nesten alt som produseres blir eksportert.

Fokus på miljø og miljøteknologi samt effektivisering, gjør at den kraftforedlende industrien i Nordland i dag fremstår som verdensledende. Kunnskap, effektivitet og lave klimautslipp er de fremste konkurransefortrinnene. I tillegg til å være store eksportører skaper disse bedriftene grunnlag for en stor gruppe lokale underleverandører som har spesialisert seg på å produsere varer for den kraftforedlende industrien.

Den kraftforedlende industrien nyttiggjør seg av landsdelens store fornybare energiresurser til metallproduksjon og kjemisk prosessindustri. Tilgangen til fornybar energi, i tillegg til høy kompetanse er de aller viktigste konkurransefortrinnene.

De kraftforedlende bedriftene er svært kostnadseffektive, og har vært i forkant med ny teknologi. Dette for å øke bruken av resirkulert råstoff, men også for å redusere energiforbruk, og skape en renere produksjon. Landsdelen eksporterer store mengder jernmalm og tar ut store mengder mineraler som er nødvendig i produksjonsprosessene. I tillegg importeres store kvanta råstoff til de kraftforedlende bedriftene. Potensialet for at en større del av verdensproduksjonen fra kraftforedlende industri i fremtiden skal foregå i Nordland er stort.

Viktige nasjonale rammebetingelser for denne industrien er knyttet til CO2 kompensasjonsordning, differensiert arbeidsgiveravgift, langsiktig og konkurransedyktig energipolitikk samt gode støtteordninger for investeringer i ny miljø/energi- teknologi.

Indeks Nordland³ slår allerede i innledningen fast at fylket kan bli en av de viktigste grønne regionene i Europa, med våre unike industrielle kompetanse, kombinert med fornybar energi og våre naturressurser.

Nordland er unntaket i en ellers treg norsk økonomi. Store deler av næringslivet opererer nær kapasitetsgrensen, og eksporten av produkter fra Nordland setter ny rekord. Når vi spør næringslivet om å gi råd til Nordland, er det ikke markedene som nevnes som begrensende. Det er moderne infrastruktur både med tanke på transport og telekommunikasjon, god og riktig utdanning for de unge i regionen, offentlig sektor som en aktiv leverandørutvikler og de store mulighetene bedriftene ser fremover med bedre rammebetingelser for investeringer i Nordland.

Nordland fylkeskommune vil følge nøye med på regjeringens utredningen om Nordnorgebanen. Dette vil kunne handle om bane mellom Fauske og Narvik men også om modernisering av hele Nordlandsbanen.

I 2015 gav fylkeskommunen sammen med UD støtte til prosjektet Business Index North som ledes fra Nordområdesenteret. Formålet er å ta den økonomiske temperaturen i nordområdene og skal kunne gi næringsliv, myndigheter og andre beslutningstakere nyttig informasjon.

En bekymring for næringslivet i fylket er at antall registrerte patenter er svært lav i Nordland. Et av formålene med regjeringens Arktis 2030 program er å utnytte vår kompetanse og styrke som en arktisk nasjon. Business Index North⁴ har sett nærmere på bedriftenes evne og vilje til å registrere sine innovasjoner i det som utgjør BIN area (Nord-Sverige, Nord-Finland og Nord-Norge). Å beskytte sine produkter ved patent, design og varemerkeregistrering er regnet som en nødvendighet både for å unngå søksmål og for å ikke tape inntekter. Her ser vi blant annet at Nordland har mye å lære av for eksempel finske regioner. Innspillmøtene har vært tydelig på at erfaringsutveksling og samarbeid med andre nordområdere regioner er av stor interesse.

Den nasjonale nordområdestrategien beskriver landsdelens muligheter. Det er imidlertid vanskelig å få øye på at det tas noen nye strategiske grep for å fremme en ny bærekraftig næringslivssatsing. Den nasjonale strategien fremhever fire mål:

- Sikre økonomisk, samfunnsmessig og miljømessig bærekraftig næringsutvikling i nordområdene
- Øke verdiskapingen i nordnorske bedrifter basert på landsdelens ressurser
- Skape verdier gjennom samarbeid mellom academia og næringslivet på områder der landsdelen har fortrinn

³ www.indeksnordland.no

⁴ www.businessindexnorth.com

- Staten skal understøtte regionens næringspolitiske mål

Fylkesrådet har ambisjoner om å utnytte mulighetene i nord ytterligere. Til dette kreves det et utstrakt samarbeid mellom lokale, regionale og nasjonale myndigheter.

En svært alvorlig hovedbekymring i nord, er befolkningsutviklingen. Andelen unge i forhold til andelen eldre går i feil retning. Andelen nordlendinger i forhold til andre deler av landets befolkning peker også i feil retning. I tillegg fortsetter trenden med at kvinner syntes landsdelen er mindre attraktiv enn menn. Et ønsket resultat og effekt av vår nye nordområdestrategi vil derfor være å ta proaktive grep som bidrar til at både oppvoksende generasjoner og andre ser på landsdelen som et attraktivt sted å bo. Nordland er ikke alene om å erfare dette. I følge Business Index North opplevde 68 % av kommunene i Nord-Norge, Nord-Sverige og Nord-Finland befolkningsnedgang.

Strategisk orientering

Vår visjon er:

Nordland fylkeskommune skal være en aktiv og attraktiv aktør i utviklingen av nordområdene, og skal bidra til nasjonal verdiskaping.

Vi gjør en avgrensning i hva som skal til for å definere en sak eller satsing som nordområdesak.

Nordland fylkeskommune sin nordområdepolitikk skal bidra til å løfte Norge internasjonalt, i saker som angår landets nordlige interesseområde. Det betyr at tiltak og grep som ikke evner å gjøre dette, henvises til andre strategier og satsinger.

Strategien har tre overordnede målsettinger.

Mål 1 - Øke realisering og verdiskaping av ressursene i nordområdene

Mål 2- Fremme flere, og sterkere nordområdestemmer

Mål 3 - Forsterke Nordland sine nordområderelasjoner; regionalt, nasjonalt, internasjonalt

Bakgrunn for valg av målområder og hvordan målene skal oppnås følger i den videre beskrivelsen og i egen handlingsplan.

Fylkeskommunen skal være en aktiv bidragsyter til regjeringens nordområdestrategi. Vi har identifisert 99 tiltak i regjeringens strategi.

Regjeringens Nordområdestrategi – NFKs engasjement

Innsatsområder	UD-tiltak hvor aktører i Nordland kan spille en rolle (eksempler)	NFKs engasjement
Internasjonalt samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre Arktisk 2030 • Prosjektsamarbeide med Russland • EU i Nord – investeringsprogram • Aktivt nordisk bilateralt samarbeide • Fremme samarbeid om urforlk • Barents transportplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Bistå søkere/vurdere medfinansiering • Barentssekretariatet/Leningrad o.a • Invest in Nordland • Intereg/vennskapssamarbeid • Arran • Fylkene involveres i oppdatering av plan
Næringsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk av restråstoff fra sjømat • Ringvirkninger petroaktivitet i Norskehavet • Flere tiltak innen reiseliv/miljø • Geologisk kartlegging, mineraler, land og hav • Leverandørutviklingsprogram • Styrke samarbeide bedrifter og FOU • Attraktive steder – tilflytting/integrering • Plansystemene, land/kyst - forenkling 	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte miljøet i Vesterålen • Videre dokumentasjon/avtaler • Strategi for reiseliv • Mineralstrategi – utvides • Bidragsyter. Samordning –styrking • Regional fou-strategi • Flere tiltak • Følge opp arbeid som er i gang
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Økt satsing på utdanning av lærere 	Følger opp i dialog med regionalt nordområdeforum/dep.
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøp av innenlandske flyruter • Forvaltning av fiskerihavner • Bedre digital kommunikasjon til utlandet • Utbygging av digital infrastruktur • Nasjonal romstrategi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ny oppgave • Ny oppgave • Ny oppgave • Prop. 84 S(2016-2017) • Støtte opp om Andøya Space Center
Miljøvern, sikkerhet/beredskap	<ul style="list-style-type: none"> • Oljevern-miljøsenner i LoVe • Oljevernberedskap • Revisjon av forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten • Sjøsikkerhet i nordområdene 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre god løsning/ringvirkninger • Fokus Norskehavet • Bidra med innspill <ul style="list-style-type: none"> • Støtte opp om Nord universitet og HRS Nord-Norge sitt arbeid

Fylkesrådet har som ambisjon om å understøtte regjeringens arbeid på de områder hvor vi har særlig gode forutsetninger for å bidra fra Nordland.

Effektmål

Strategien skal bidra til bedre bo og arbeidslyst i Nordland. Det er viktig at fylket blir enda mer attraktivt å bo i, særlig for ungdom og unge voksne med fremtidsvisjoner. Strategien skal også bidra til at miljøer fra Nordland bidrar med bærekraftige løsninger på utfordringer som foreligger i nordområdene. Videre skal strategien bidra til å posisjonere Norge og Nordland ytterligere i nordområdene.

Nordland skal være en aktiv og attraktiv aktør i utviklingen av Nordområdene, og skal bidra til nasjonal verdiskaping.

Figur 1 Strategien i et "øyeblikksbilde"

Mål 1 - Øke realisering og verdiskaping av ressursene i nordområdene

Fylkesrådet har i sin politiske plattform slått fast at fylkeskommunen skal styres etter en politikk for fellesskap og verdiskaping. Ressurser skal først og fremst forstås som de ressursene som er lokalisert i nordområdene i dag. Den viktigste ressursen er de som bor her og deres evner. Vi har mange kompetansemiljøer, herunder bedrifter, institusjoner og organisasjoner som er verdifulle ressurs for fylket vårt. Videre erkjenner vi at det som gjør nordområdene kanskje særlig attraktiv er våre naturgitte ressurs. Eksempler på dette er sjømat, energi og mineraler.

En forutsetning for en offensiv tilnærming til våre naturgitte ressurs er at miljøfokus står sterkt. Nordområdene vurderes til å være ekstra sårbare for klimaendringer – ikke fordi det er i vår region årsaken til endringene oppstår, men fordi konsekvensene kanskje først syntes her. Samfunnsmessige og tekniske løsninger som fungerer i nord, kan vise seg å bli solide eksportnæringer. Eksempler fra dette forventer vi å se fra kaldt klima miljøet i Narvik, og fra oppbyggingen av en ny smart i Bodø. På Helgeland tar industrien nå selv ansvar ved å fokusere på sirkulær økonomi. Dette kan bli en såkalt beste praksis som internasjonale miljøer etterspør.

Olje og gass er også en del av løsningen på det grønne skiftet. For eksempel er Storbritannia er det landet i Europa som har kuttet mest i sine klimautslipp de siste årene. Forklaringen på dette er nedgang i kullproduksjon og oppgang i gassproduksjon. 50 % av all gass i Storbritannia kommer fra Norge, og en god del fra Nordland i følge Petro Arctic. For fylkesrådet er det avgjørende at næringen selv tar en offensiv rolle og at det registreres sporebare ringvirkninger fra næringen på land, i form av sysselsetting.

Nordland har en egen FoU-strategi som på mange områder vil være komplementær til dette arbeidet. Forskning i og for bærekraftige samfunn i nordområdene har vært en prioritert satsing over flere år. Kunnskap om regionalutvikling i Nord-Norge bør være en forutsetning og bærebjelke i norsk nordområdesatsing. Fylkesrådet er særlig opptatt av at kunnskapsoppbyggingen i nord må institusjonaliseres i enda større grad. Dette er en henstilling fylkesrådet vil rette til sentrale myndigheter, til etablerte aktører i landsdelen, som for eksempel Nord universitet, UiT avd Narvik, Nordlandsforskning, kunnskapsparkene og til de mange utviklingsprosjektene som til enhver tid pågår.

I Meld. St. 7 (2011-2012) Nordområdene, trekkes det fram en overordnet arbeidsdeling mellom de to universitetene i nord.

Universitetet i Tromsø er en ledende kunnskaps- og forskningsinstitusjon for nordområderelaterte problemstillinger. Med rundt 500 forskere innenfor polare spørsmål, klima og miljø står Tromsø frem som et sentrum for arktiske spørsmål, både i Norge og internasjonalt. Av de 9000 studentene på Universitetet i Tromsø er om lag 800 fra andre land. Etableringen av ICE-senteret⁵ og Framsenteret er et uttrykk for regjeringens satsing på Tromsø som kunnskaps- og forskningsentrum. At det permanente sekretariatet til Arktisk råd legges til Tromsø, befester byen som et arktisk kraftsenter.

Universitetet i Nordland har i nordområdesammenheng sterke miljøer innen samfunnsvitenskap, bedriftsøkonomi og marin biovitenskap, og har vokst frem til et ledende miljø for samarbeid med universiteter og næringsliv i Russland. Etableringen av Nordområdesenteret i 2007 har bidratt til å samordne og videreutvikle kompetanse og samarbeid med Russland innen energi, handel, fiskeri, reiseliv og andre næringer. Regjeringen satser på å styrke Bodø som sentrum for utvikling av kunnskap om næringslivets muligheter i nordområdene, og spesielt tilknyttet samarbeid med russiske kompetansemiljøer og næringsliv.

Ut fra de ambisjonene som ble trukket opp i stortingsmeldingen er det nærliggende å konkludere med at en har lyktes med ambisjonene om å posisjonere UiT som det arktiske universitetet, mens en i liten grad har satt strategiske ressurser inn i langsiktige tiltak for å styrke verdiskaping og næringsutvikling i nordområdene. Den kunnskapsoppbyggingen som nå skjer om næringsliv- og nærings samarbeid i nordområdene med utgangspunkt i Nord universitet, er i det alt vesentlige basert på nasjonale og regionale prosjektmidler, av kortere eller lengre varighet.

Dette skjer til tross for at det i de fleste meldinger og beskrivelser av målsetninger etter Meld. St. 7 (2011-2012), er en enda mer tydelig vektlegging av det næringsmessige potensialet som finnes i nord, næringsutvikling og verdiskaping.

Mange har en rolle å spille i styrkingen av nordnorsk næringsliv. Staten har omfattende reguleringer av de sektorene som har vekstpotensial i Nord-Norge, med tilhørende sektoretater. Dette kan være Sjøfartsdirektoratet, Kystverket, Mattilsynet, Avinor eller NAV. Det er viktig at relevante statlige sektormyndighetene arbeider godt sammen med regionen og næringslivet selv. Internasjonalt samarbeid gjennom bl.a. EUs programmer gir muligheter

næringsutvikling og kompetansedeling over landegrensene. Lykkes vi her, kan en større andel av de mange planlagte prosjektene i Nord-Norge gi lønnsomme arbeidsplasser.

OECD mener i rapporten *OECD Territorial Review – Northern Sparsely Populated Areas*⁵ at koordineringen mellom sentrale og regionale myndigheter er for svak, og at det regionale nivået bør få større innflytelse på mange områder. Sektorpolitikken bør ta mer hensyn til lokale forhold og behov i NSPA⁶-regionene blant annet når det gjelder næringsutvikling, innovasjon, kompetanse, transport og digital infrastruktur og utforming og levering av offentlig tjenestetilbud.

«Nasjonal politikk innenfor innovasjon, forskning og høyere utdanning er ikke knyttet godt sammen med det regionale nivået. Organ som er ansvarlige for regional utvikling har en svak innflytelse og engasjement med transportplanlegging og prioritering. Det regionale nivået mangler også innflytelse over utforming og levering av viktige sosiale tjenester, noe som er tydelig innenfor utdanning og kompetanseoppbygging», heter det blant annet i sluttrapporten.

Mange hensyn, vern, reguleringer og langdryge avklaringsprosesser kan være utfordrende for å ta i bruk potensialet. Mineralverdier i fjellet for hundretalls milliarder gir lite mening hvis det er en 30 års prosess med søknad, regulering, omkamper, osv. for å kunne ta det i bruk. Det samme gjelder kanskje skog, vannressurser, etc. Det burde være rom for å rydde i ulike lover, reguleringer, etater og instanser som påvirker beslutninger og som resulterer i svært lange prosesser. I dette bildet må det være rom for forskning og kompetanseoppbygging på hvilket mulighetsrom det egentlig er for ressurs-basert næringsutvikling i nord, hvilke prosesser som bør forbedres, hvilke organisatoriske endringer som kan gjøres, hvilke kompensasjonsordninger som burde foreligge (f.eks. vurdering av lokal avgift på oppdrettsarealer, lokal inntekt av kraftutbygging osv.). Fylkesrådet ønsker derfor å se på om det er mulig å etablere en nasjonal pilot som både forsker på dette og som kan rådgi aktører direkte til å kunne spille inn forslag til endringer til myndigheter og politiske miljøer.

Et miljø/senter som både forsker på dette/utreder dette, kan rådgi aktører direkte, og vil samtidig kunne spille inn forslag til endringer til myndigheter og politiske miljøer.

Regjeringen har ansvar for den nasjonale næringspolitikken. I det ligger det også muligheten til å gi rom for at tilgjengelige virkemidler og reguleringer understøtter de strategiene regionene legger. Fylkeskommunene i nord har tatt på seg ledertrøya nasjonalt og utvikler nå regionale næringsstrategier basert på EU sitt rammeverk kalt "Smart Spesialisering". Nord-Norge har dermed muligheten til å legge strategier for næringsutvikling på linje med de beste regionene i EU.

Fylkesrådet vil ta initiativ for å utrede etablering av en innovativ infrastruktur, et nytt grep for mobilisering av næringsutvikling, etter modell av Framsentret, hvor en samler et bredt kompetansemiljø, med hovedfokus på nye strategier samt tiltak for industri- og næringsutvikling i nordområdene. Målet må være å samle politikktutformere (departementer, direktorat osv.), virkemiddelapparat (SIVA, IN, NFR osv.), forskningsmiljø, og private

⁵ <http://www.oecd.org/regional/regional-policy/Policy-highlights-NSPA.pdf>

⁶ NSPA – Northern Sparsely Populated Areas

aktører i et felles miljø, hvor en i felleskap kan utvikle tiltak for å sette fart på industri- og næringsutviklingen i nordområdene.

Det burde også være mulig å se på en styrking av sekretariatene til de ulike arenaprogrammene, samt ulike næringsklynger som er formalisert. Innovasjonsstrategien for Nordland 2014-2020, «Et nyskapende Nordland», har blant annet som mål å øke bedriftenes konkurransekraft ved å forsterke innovasjonsevnen, og å få et innovasjons-system i Nordland med godt samspill, læring og samarbeid mellom næringsliv, arbeidsmarked, utdanning og forskning og ulike deler av offentlig sektor. Et av planens tiltak for å oppnå dette er å «Videreutvikle arbeidet med klynger og nettverk i Nordland gjennom økt satsing på innovasjon og FoU i klyngeprosjektene. For å sikre tilgang til privat og offentlig kompetent kapital bør det etableres eventuelle fond nært dette miljøet.

Handelshøgskolen, Center for High North Logistics og Nordområdesenteret ved Nord Universitet kan være viktige brikker i en etablering av ny innovativ infrastruktur for næringsutvikling. En slik pilot må spille på lag med UiT i Tromsø og NTNU i Trondheim. Dette vil også kunne bli komplementært til Framsenteret og Ocean Space Centre. Piloten bør etableres i Nordland som er det næringsmessige tyngdepunktet i landsdelen. Videre må det trekkes veksler på de stedene i landsdelen hvor industri og næringsliv står sterkt.

Klimautfordringene, fremtidsbildene for olje/gass næringen, våre nasjonale og regionale ambisjoner for havnæringene (herunder forvaltning), samt den rollen nordområdene er ment å skulle ha i den nasjonale økonomien, tilsier at dette arbeidet bør startes opp nå.

Klatre i verdikjedene

Fylkesrådet har vært tydelig på at vi ønsker å arbeide for at bedriftene i Nordland klatrer i verdikjedene basert på landsdelens ressurser. Næringslivet i Nordland er globalt konkurransedyktig gjennom å produsere store kvanta mest mulig kostnadseffektivt. I praksis betyr dette å produsere stadig større kvanta med stadig mindre innsats av arbeidskraft – og å konkurrere i samme markeder som lavkostland. For å skape større verdier av landsdelens naturressurser og skape nye arbeidsplasser, også for arbeidskraft med høyere utdanning, trengs det en breiere næringsstrategi i nord som innebærer å klatre i verdikjedene. Det kan være gjennom å finne / etablere nisjemarkeder for våre råstoffer gjennom merkevarebygging og å satse på kvaliteter som markedet er villig til å betale en merpris for. Det kan være å øke bearbeidingsgraden og nærme seg sluttmarkeder i verdikjeden. Eller det kan være å klatre ned i verdikjedene gjennom å ta i bruk avfall fra en produksjon som ressurs i en annen produksjon eller verdikjede. Alle disse strategiene innebærer å bygge mer kompetanse og kunnskap inn i produkter og tjenester slik at verdiskapingen og robustheten blir større. Dette vil blant annet kreve en bedre tilpassing av fagutdanningene i landsdelen, bygge ut kunnskapsinstitusjoner som kan støtte opp om en verdiskapingsstrategi og økt tilgang på FoU-midler til landsdelen.

Regjeringen har uttrykt vilje til å satse på leverandørutvikling i Nord-Norge. Fylkesrådet har uttrykt seg positiv til å delta i dette arbeidet. Det pågår nå en prosess hvor fylkeskommunene og Sametinget sammen med øvrig virkemiddelapparat ser på mulighet for å igangsette et programarbeid for dette. Vi ønsker å styrke leverandørutviklingen mot hovednæringene i

landsdelen, sjømat og industri. Innen tjenesteområder for å skape kvalitativt gode tjenestetilbud til befolkningen i spedbygde områder nasjonalt og globalt. Og vi ønsker å se nærmere på hvordan vi kan styrke den store bygg- og anleggsnæringens konkurransekraft i et konkurranseutsatt marked med stadig større entrepriser.

Regional differensiert arbeidsgiveravgift

Et enstemmig Nordland fylkesting uttalte i 2014 at den regionalt differensierte arbeidsgiveravgiften er det aller viktigste distriktspolitiske virkemiddel vi har. Tiltaket er målrettet både fordi det reduserer kostandene ved å sysselsette personer i distriktene og fordi den gir forutsigbarhet når den er automatisk tilgjengelig for alle bedriftene. Fylkesrådet vil særlig være oppmerksom på at ordningen ikke svekkes og vil følge dette opp mot regjeringen og relevante EU-institusjoner gjennom Nord-Norges Europakontor.

Sikkerhet og beredskap

Nordland er landets mest komplette beredskapsfylke og svært mange aktører er lokalisert i fylket vårt. Sikkerhet og beredskap er en viktig forutsetning for aktivitet i nordområdene. For eksempel befinner det flere tusen personer på havet som må ha en tilfredsstillende beredskap i ryggen dersom uhellet er ute. Nordland fylkeskommune har de senere år støttet en rekke prosjekter innen temaet sikkerhet og beredskap; MARPART, SARINOR, ARCSAR, SAMLOK Nord, Øvelse Nord, Bodø som sikkerhet og beredskapsby er noen eksempler. Samarbeidsprosjektene involverer nasjonale og internasjonale kompetansemiljøer. Med forventninger om økt aktivitet (som vil generere økte inntekter til staten), forventes det også at beredskapen dimensjoneres deretter. Flere av prosjektene påpeker mangler og/eller forbedringspotensial ved norsk beredskap. Fylkesrådet oppfordrer nasjonale myndigheter til å i større grad sette seg inn i dette, samt implementere identifiserte forbedringstiltak. En rekke av disse funnene relateres til økt maritim aktivitet.

Sikkerhetspolitiske endringer på både nært og fjernt hold, samt forsvarrets omstilling får også betydning hos flere små samfunn i Nordland. Forsvarets nedtrapping av aktivitet på Andøya og opptrapping på Evenes er eksempler på dette. For begge lokalmiljøene medfører dette utfordringer som bør løses i samarbeid mellom lokale, regionale og nasjonale myndigheter. På Andøya bidrar fylkeskommunen i arbeidet med omstilling, men også i arbeidet med nye prosjekter knyttet til romfart, droner og testing. Det skal foretas store investeringer i Ofotenregionen de nærmeste årene med blant annet investeringer i forsvarret ved Narvik, Bjerkvik, Evenes og Ramsund. Dette skaper et betydelig potensiale for ringvirkninger i regionen. Forsvarets logistikkorganisasjon og Narvik havn signerte i juni 2017 en strategisk beredskapsavtale om bruk av Narvik havn i fred, krise og krig. Narvik havn ble valgt av Forsvaret som strategisk partner på grunn av sin beliggenhet i Ofotenregionen. Havnen ligger sentralt til med gode kommunikasjonslinjer til Hærens kjerneområde i Indre Troms, og har nærhet til Evenes, som er valgt som hovedbase for maritime overvåkningsfly og fremskutt kampflybase. Nordland fylkeskommune støtter opp om utviklingen i regionen blant annet gjennom prosjektene Forsvaret 2020 og Forsvarsleveranser Nord.

Med et nytt og forsterket fokus på totalforsvaret vil fylkesrådet følge denne utviklingen nøye. Den største aktøren i dette er Forsvaret med sine kapasiteter. Her nevnes blant annet Forsvarets operative hovedkvarter (FOH), Kystvakten, NATO sin Quick Reaction Alert (F-16 på beredskap), Ramsund orlogstasjon, 330 skvadronen, HV 14 og HV 16, 133 Luftving, Forsvarets stasjon Fauske, Forsvarets stasjon Andøya og Noble.

Nordland befinner seg i et geopolitisk og strategisk meget viktig område hvor fylkesrådet har klare forventninger om at Forsvaret skal være tilstede, både strategisk og operativt. Nærhet og god kjennskap til et eventuelt operasjonsområde anses som en kritisk suksessfaktor. Fylkesrådet har tidligere uttrykt skuffelse over at det har vært *vurdert* å flytte Kystvaktens ledelse til Bergen, og at ikke Stortingets beslutning om å etablere et robust og sterkt fagmiljø ved Reitan/FOH er fulgt opp - ved at - generalinspektøren for luftforsvaret flyttes fra Rygge til Reitan.

Nordland fylkesting uttalte enstemmig følgende i oktober 2015

Fylkestinget understreker at militære kapasiteter i nord bidrar til lavspenning, og har mange viktige funksjoner for det sivile samfunn. Dette gjelder generelt Forsvarets evne til suverenitetsutøvelse i nordområdene, og spesielt Kystvaktens kapasitet i miljøovervåking, søk- og redningsoperasjoner, fiskerioppsyn- og inspeksjon, med egne skip og helikoptre, samt støtte fra Luftforsvarets overvåkingsfly Orion.

Helhetlig utdanning

Regjeringen har tatt initiativ til gjennom regionalt nordområdeforum å se på hvordan det kan tas grep for å få til et mer helhetlig og målrettet grep om utdanningspolitikken i grunnsopplæringen. Overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring har vært styrket gjennom år og man skal også se på hvordan man kan sikre overgangen fra videregående opplæring til høyere utdanning.

Regjeringen har også satt fokus på betydningen av karriereveiledning og rekruttering av lærere og lærerstudenter. Her har Nordland et godt utbygd tilbud gjennom karrieresentrene, og det forventes at Nordland skal bidra i arbeidet med å utvikle den digitale karriereveilederen som er tildelt midler over sist statsbudsjett.

Fylkesrådet har den senere tid satt et forsterket fokus på at vår videregående opplæring i enda større grad må tilpasse seg arbeidslivets behov. Dette vil holde fram.

Mål 2 - Fremme flere, og sterkere nordområdestemmer

For Norge som nasjon er det viktig med gode representanter for og fra nordområdene. For eksempel har nordområdene vært tema i mange år når UD samler utenriksstasjonene til årlige møter i Oslo. Her får de også møte næringsliv og akademia gjennom UD sitt nettverk «Team Arctic».

Vårt andre mål handler om å bidra inn i dette arbeidet. Fylkesrådet ønsker å fremme flere og sterkere nordområdestemmer.

For mange nordlendinger starter året med deltakelse på «Nord i Sør». Et årlig nettverkstreff og konferanse med fokus på den nordlige landsdel. Arrangementet går alltid av stabelen i Oslo og statsministeren har de siste årene deltatt. Et sted mellom 95% og 99 % av deltakerne er fra Nord-Norge og de representerer i hovedsak næring og samfunnsliv.

Hvor er de nordnorske nordområdestemmene ellers i året?

Hvem er de norske nordområdestemmene? Hvem representerer de og hva formidler de?

Hvem fra Nordland er på Dagsrevyen og URIX? Hvem fra Nordland trekkes fram av Dagens Næringsliv og Finansavisen som næringslivsledere av stor betydning fra nord? Hvem fra Nordland inviteres til nasjonale og internasjonale konferanser og møteplasser for å diskutere utviklingen av nasjonens økonomi eller vårt samfunn generelt?

Fylkesrådet vurderer det som viktig at vi har talspersoner på vegne av nordområdene. Ulike talspersoner og med forskjellige interesser. Et mangfold som kan ta roller nasjonalt og internasjonalt, og et mangfold som kan skape entusiasme og oppmerksomhet. I en nylig avsluttet valgkamp var nordområdene lite i fokus, på tross av alle de muligheter som vi i nord (og andre) er flinke til å trekke fram. Fylkesrådet mener det er viktig at vi får frem flere tydelige nordområdestemmer fra Nordland. Det betyr personer og institusjoner som tar plass i det offentlige ordskiftet, som kan formidle, og som kan representere.

Et eksempel på en slik stemme er Nordområdesenteret. Gjennom flere tiår har senteret vært et talerør for utvikling av akademia og næringsliv i nordområdene. Senteret har bidratt til en mengde samarbeidsprosjekter med særlig russiske partnere. De har hatt en raus evne til å fungere som døråpner for mange andre fra hele landet. Senteret har etablert High North News som nå daglig formidler nyheter for og om nordområdene.

Mo Industripark er også eksempel på en slik stemme. Formidling av industriens muligheter, deres arbeid med det grønne skiftet, sirkulær økonomi og nye spennende prosjekter (MIP Cluster, Arctic Circle Data Center, toppindustriesenter, industrisamarbeid med Westcon Helgeland) bidrar i samfunnsbyggingen. Målgruppen kan sies å være både lokale tenåringer, regionale fylkesråder, nasjonale myndigheter og internasjonale investorer. Fra samme region har ACT – Arctic Cluster Team oppstått. Kjernebedriftene her er blant annet Alcoa, Glencore, Elkem og Celca. Totalt 40 partnere har som formål å jobbe for «radikale innovasjoner som gir global effekt» - dette i en kontekst hvor prosessindustrien i Norge står for 20% av norske klimagassutslipp.

Vegaøyan Verdensarv kan bidra med dokumentasjon, formidling, rådgivning og veiledning knyttet til forvaltningsmessige problemstillinger, nasjonalt, regionalt og internasjonalt. Arbeidet vil skje i skjæringsfeltet mellom forskning, forvaltning og utvikling.

Figurteatret i Nordland (FIN) i Scene 8 er eksempel på en slik stemme innen teater. Teatret har ikke egne artister, men co-produserer med grupper fra inn- og utland. Felles for alle

forestillingene er at de produseres i Stamsund og turnerer i Nordland, før de drar ut i verden. Mange har vunnet internasjonale priser. I 2016 turnerte 20 produksjoner i 25 land på 5 kontinenter – alle «made in Stamsund». Steder som ble besøkt spenner fra Macao i Kina, Teheran i Iran og Colombia til Træna og Stokmarknes. Tidligere kulturminister Torild Widvey sa det slik: «Figurteatret er en suksess lokalt og en eksportartikkel internasjonalt». Forestillingene vokser i størrelse.

Nordland trenger flere slike stemmer. Kanskje kan prosjektet SKREI bli en slik stemme. SKREI, Lofotfiskets kulturarvsenter har som mål å fremme identitet og stolthet basert på kulturarven og skal bidra til at fisket utenfor Lofoten og Vesterålen fortsatt skal være en viktig faktor for lokal, regional og nasjonal verdiskaping. I 500 år kom 80 % av norsk eksport fra Lofotfisket. Skreien må kunne sies å være en nordområdeaktør i seg selv, der den vandrer mellom Barentshavet og Lofoten. Formidling av historie og fremtidsmuligheter er sentrale formål. Et senter som involverer næring og academia kan bli en nordområdestemme som Nordland og Norge kan være stolt av.

Litt lenger nord, ligger Andøya. Miljøet rundt Andøya Space Center har spennende entreprenører og fremtidsvisjoner som bokstavelig talt tar oss, og verden, med ut i rommet. Ny teknologi gjør det mulig til en langt rimeligere pris å sende opp små satellitter. Markedet vurderes som voksende. Beliggenheten gjør Andøya sentral, da det er få slike gode lokaliteter. I randsonen av romsatsingen har det også vokst fram et avansert og høyteknologisk testsenter som en rekke land og mange næringer nyter godt av. I forbindelse med vedtaket om nedleggelse av Andøya flystasjon ber flertallet i forsvarskomiteen regjeringen vurdere Andøya Test Center sine infrastrukturbehov og også vurdere etablering av et nasjonalt kompetansesenter for droner.

Litt lenger øst er det kanskje Energiklyngen i Narviksregionen som tar steget. Med nærmere 1000 ansatte innen de fornybare næringene bør klyngen utgjøre en maktfaktor, ikke bare i et regionalt perspektiv. Fylket har mest vannkraftproduksjon i Norge, og det skal gjøres store reinvesteringer i årene som kommer. Potensialet for mer fornybar energi er også stort i Nord-Norge, og landsdelen har størst potensial på ny fornybar energi.

I Bodø har man klart å snu depresjon og frustrasjon over nedleggelse av Bodø hovedflystasjon til framtidstro og optimisme. Prosjektet Ny by – Ny Flyplass omfavnes ikke bare lokalt, men også nasjonalt og internasjonalt. Spin-off effektene engasjerer mange omkringliggende institusjoner og bidrar på en svært positiv måte. Det skal investeres for milliarder og det vil bli frigjort attraktive arealer for næring og samfunnsvirksomhet. Bodø kommune har uttrykte ambisjoner om å bli en smart by.

Bodø vil søke om å bli Europeisk Kulturhovedstad i 2024. En slik status vil ikke kun fokusere på søkerbyen, men gi ringvirkninger. En har ambisjoner om å trekke med både resten av fylket, invitere inn resten av landsdelen og arbeide for at dette også skal gi effekter i Barentssamarbeidet og det regionale Nordområdesamarbeidet. Både opp mot året 2024 og ettervirkningene av kulturåret, skal gi kompetanseutvikling for kunst og kultur og samarbeidet innen dette feltet.

Nord universitet og UiT, avd. Narvik, har som institusjoner solid kompetanse på landsdelen. Det samme har mange av de som er ansatt der. Begge institusjonene har uttrykte mål gjennom sine strategier om å spille en sentral rolle i utviklingen av nordområdene. Fylkeskommunen ønsker å jobbe med begge institusjonene for å løfte fram flere sterke nordområdestemmer. For eksempel har miljøet i Narvik tung kompetanse på både kaldt klima og betong. Kan Narvik bli et sirkumpolart kunnskapssentrum for dette? Narvik har også gode forutsetninger for å ta en ledende rolle som logistikkniv i nordområdene. På Nord universitet er miljøene blant annet i front på entreprenørskap, akvakultur og relasjoner til Russland.

Kunnskapsparkene i fylket har de siste årene spilt en viktig rolle som tilretteleggere for næringsutvikling. Gjennom datainnsamling, analyser og fasilitering av nærings samarbeid har bedriftene i Nordland nytt godt av deres kompetanse.

De overnevnte er eksempler, og må ikke ses på som ekskluderende for andre. Felles for prosjektene er at de har i seg et potensiale til å bli større enn seg selv. Det betyr at de skaper aktivitet og engasjement langt utenfor egne tomtegrenser. Det betyr at nasjonale og internasjonale kompetansemiljøer søker samarbeid, det betyr at prosjektene har potensial til å bidra med nasjonal verdiskaping og at de kan fungere som lokomotiver i det regionale utviklingslandskapet. Det kan bety at nyutdannede nordlendinger, eller vestlendinger for den sags skyld, får lyst å jobbe og bosette seg på Andenes, i Mo i Rana eller i Kabelvåg. Det kan bety at Dagsrevyen ber Narvik-miljøet om hjelp til å forstå fremtidens energimiks, eller at Europaparlamentet ser til Mo i Rana når de vil trekke fram ny grønn industri - attpåtil fra en arktisk region.

Felles for de overnevnte eksemplene er at fylkesrådet registrerer at det foreligger forholdsvis etablerte miljøer som vil og kan ta tak i utviklingspotensialet. Fylkesrådet vil i årene som kommer støtte opp om, ved å fremme flere, og sterkere nordområdestemmer fra Nordland. Men igjen, også her er vi avhengig av et godt samarbeid og samspill med flere andre aktører, inkludert nasjonale myndigheter.

Det er andre områder hvor vi i dag i langt mindre grad har de tydelige stemmene.

Sikkerhetspolitikk er et slikt eksempel. High North News påpeker i en kommentar helt korrekt at det er mangel på forsvars- og sikkerhetspolitisk kompetanse, med ståsted i nord. Fylkesrådet deler denne bekymringen og vil i vårt arbeid se nærmere på hvordan vi kan bidra til å etablere et slikt miljø.

På fylkestinget sin samling i juni 2016, signerte fylkesordfører Sonja A. Steen på en materklæring hvor man står sammen med bøndene i Nordland om de verdiene arktisk landbruk har. 14 % av norske bønder er registrert i Nordland og det er 2300 gårdsbruk i fylket. Nordland bondelag har uttrykt et mål om å bli verdens fremste på arktisk landbruk. Fylkesrådet vurderer det som spennende å kunne formidle dette til andre arktiske regioner, men også bidra til at vi kan lære fra andre arktiske landbruksregioner. Dette for sikre bolyst, samfunn og næringsutvikling. Fylkesrådet ser dette blant annet i sammenheng med fordeling av nye arbeidsoppgaver som følge av regionreformen.

Ungdoms psykiske helse er et eksempel på en problemstilling som er lite debattert og som har få sterke stemmer. Data fra Ung i Nordland 2013 viser at andelen ungdom som har forsøkt å skade seg selv er høyere i Nordland enn det er for landsgjennomsnittet. Ungdata 2017 undersøkelsen viser at stressymptomer og depresjoner er de mest utbredte psykiske plagene. Opplevelsen av skolestress er høyest på slutten av ungdomsskolen og på slutten av videregående. De fleste trives på skolen og liker lærerne sine, likevel gruer mange seg til å gå på skolen. Nordland fylkeskommune er sammen med Island ledende aktører i utviklingen av helsefremmende almenndannende institusjoner. Arbeidet er gitt et strukturelt innhold med deltakelse fra alle våre 44 kommuner. Arbeidet i Nordland omfatter både barnehager, grunnskoler og videregående skoler med formål å øke trivsel og deltakelse og med økt gjennomføringsgrad i videregående skole som klart mål. Helseutfordringer hos barn og ungdom er mye de samme som i våre naboland. Et utvidet samarbeid innen nordområdene er derfor ønskelig.

Arenaer og møteplasser

I tillegg til kraftfulle stemmer, ønsker vi også å ha gode arenaer for debatt, diskusjon og formidling. En gang i året arrangeres High North Dialogue i Bodø. Her møter dagens etablerte ledere, fremtidens ledere. Møteplassen er viktig fordi den setter neste generasjon i fokus. Møteplassen er også viktig fordi det er en av få dedikerte nordområdekonferanser i Nordland. Fylkesrådet ser det som viktig å opprettholde en slik dedikert møteplass. Ut over dette, er det også ønskelig med møteplasser som favner bredere, men hvor nordområdene som tematikk står fast. Så lenge befolkningsutviklingen ikke går i en virkelig positiv retning er det behov for en fortsatt bevisstgjøring på de muligheter som ligger i landsdelen. Særlig gjelder dette overfor yngre generasjoner, men også overfor de som ikke til vanlig ferdes på konferanser og seminarer.

I 2016 ble Lytring lansert, en arena for forskningsformidling. Prosjektet er et samarbeid mellom Nordlandsforskning, Nord universitet og Stormen bibliotek. Ved bruk av delvis provoserende titler («Er du for dum til å stemme?») «Det svake kjønn» og «Hyklerne og havet») har arrangørene lyktes med å engasjere et bredt publikum. Lytring er et konsept som kan fungere for å favne bredere, for å engasjere flere og for å sette utvalgte tematikker på spissen. Fylkesrådet vil se nærmere på hvordan konseptet kan benyttes flere steder i fylket vårt, i en nordområdesammenheng. En forutsetning er at akademia, næringsliv og andre samfunnsaktører involveres.

De tre nordligste fylkeskommunene eier i fellesskap Nord-Norges Europakontor i Brussel. Kontoret spiller en viktig funksjon ved at det er en lyttepost og arenaskaper. Fylkeskommunene og andre sentrale aktører i landsdelen får viktig informasjon om prosesser i EU-systemet som kan få betydning for landsdelen. Regional differensiert arbeidsgiveravgift er *et* slikt eksempel. Samtidig formidler kontoret viktig informasjon *til* EU-systemet om sentrale prosesser fra Nord-Norge. Nordområdene er *et* slikt eksempel.

Mål 3 - Forsterke Nordland sine nordområderelasjoner; regionalt, nasjonalt, internasjonalt

Budskapet fra innspillsmøtene er svært tydelig på at fylkeskommunen må se ut over egne fylkesgrenser ved etablering og implementering av en ny nordområdestrategi. Fylkesrådet er enig i dette og vil fremme samarbeid om nordområdene i fora som Nordnorsk råd, Nordkalottrådet, Mittskandia, NORA, Interreg-programmene, Barentssamarbeidet og NSPA (Brusselkontorenes samarbeidsarena). Det samme gjelder overfor våre svenske naboregioner Norrbotten og Västerbotten. Nordland fylkeskommune skal fronte nordområdene som tema og satsingsområde i de internasjonale grensekryssende samarbeidsarenaene. Næringslivet er for eksempel avhengig av gode rammevilkår for transport og logistikk av råvarer. Dobbeltspor på Ofotbanen, døgnåpne grensestasjoner og Øst-Vest forbindelser som sikrer industrien i fylket vårt gode koblinger til Sverige, er her sentralt. Fylkesrådet må her ta høyde for at nordområdene som tema ikke nødvendigvis står like høyt på eksterne samarbeidspartnere sine agendaer. For nordlandske aktører, vil derfor fylkeskommunen kunne ta en rolle som døråpner ved å initiere møter og i påvirkning av dagsorden og agenda. Næringsutvikling, kommunikasjon, bolyst og felles arbeidsmarked er også viktig for våre naboer i øst.

Region Västerbotten sier i sitt Lansupdrag:

Ett utvecklat Kvarkensamarbete med speciell fokus på att stärka de öst-västliga kommunikationerna, färje- och flygtrafiken över Kvarken, logistikcentersamarbetet samt främjande av Kvarkenregionens utveckling inom bland annat forskning och utbildning, miljö, näringsliv, kultur samt hälso- och sjukvård, är viktiga verksamheter i länets territoriella samarbete. Tillika är det av betydelse med ett fortsatt samarbete inom Mittskandia, samt att formerna för samarbete med Nordland fylke fortsätter att utvecklas, exempelvis i frågor rörande turism och ökat arbetsmarknadsutbyte mellan regionerna. Det internationella perspektivet och breda omvärldskontakter är en mycket viktig del för länets konkurrenskraft och för det territoriella lärandet.

Selv om ikke Västerbotten per definisjon er innenfor polarsirkelen grenser har naboregionen betydning for Nordland i nordområdene. I Region Norrbotten fremheves det at länet skal ha ambisjoner om å være et attraktivt livsmiljø hvor Norrbottens del i Arktis skal inkluderes. Øst-Vest forbindelser vurderes som særlig viktig. Norrbotten etablerte i 2017 sin «Norrbottens politiska plattform för Arktis» med fire prioriterte områder: Global konkurransekraft, nye handelsveier, bærekraftig samfunnsplanlegging og forskning og innovasjon.

Nordland fylkeskommune sine lange tradisjoner for samarbeid med Russland, og vår tilrettelegging her, har bidratt til å bygge bro mellom våre to land. Nord universitet er et av universitetene i Europa som har flest samarbeidsavtaler med russiske institusjoner. Dette har kommet både norske og russiske studenter til gode, men også deres fremtidige arbeidsgivere. Selv om ikke har nådd alle målene for nærings samarbeid, vurderer fylkesrådet det som viktig at vi på regionalt nivå bidrar til å fasilitere samarbeid mellom Norge og Russland.

Fram til nå er det innen det kulturelle samarbeidet landsdelen har oppnådd de beste resultater med tanke på felles prosjekter og relasjonsbygging innen Barents- og Nordområdesamarbeidet. Særlig Finnmark og Troms har vært flinke til å initiere kulturelle prosjekter samt folk til folk prosjekter i Barentsregionen. Det har ikke vært like enkelt å få Nordlandskunstnere til å søke midler i Barentskult eller på annen måte involvere seg i samarbeidet. Det bør være mulig å få utvikling på dette feltet. Nordland er administrativt representert i Barentssamarbeidets arbeidsgruppe Joint Workinggroup on Culture (JWGC).

Fylkeskommunen deltar også på en rekke internasjonale arenaer. Eksempler på dette er organisasjonen AER og i bilateral sammenheng med Leningrad i Russland, Zhejiang i Kina og Veneto i Italia. Fylkeskommunen vil fortsette arbeidet med å fremme viktigheten av nordområdene gjennom våre samarbeidspartnere.

Vår nordområdestrategi skal ses i sammenheng med vår internasjonale strategi for 2016-2020 vedtatt av fylkestinget i 2016. To målsettinger her er å 1) «videreutvikle kontakter og samarbeidsarenaer på politisk nivå der dette kan styrke Nordland» og 2) «satse på bedrifter og institusjoner som har og kan videreutvikle, nasjonale og internasjonale posisjoner for å styrke Nordland som viktig partner, herunder i nordområdene».

Nordnorsk Råd

Nordland, Troms og Finnmark har i mange saker sammenfallende interesser. Eksempler på dette er vår felles samarbeidsarena med Russland og Barents, regional differensiert arbeidsgiveravgift, forsvaret, universitetenes rammevilkår, samferdsel, gode vilkår for eksportnæringene samt generelle nordområdespørsmål for å nevne noe. Nordnorsk Råd og fylkene vil få en ekstra kraft i de sakene hvor vi kan stå sammen om viktige utviklingsspørsmål for landsdelen.

Regionalt nordområdeforum

Regjeringen inviterte høsten 2016 de tre nordligste fylkeskommunene og Sametinget til et nyopprettet regionalt nordområdeforum. Fra regjeringen stiller Utenriksdepartementet og Kommunal og moderniseringsdepartementet på fast basis. Regionalt nordområdeforum er en god møteplass å ta opp saker av felles og overordnet betydning. Utdanning og næringsutvikling har vært tema på siste møter. Det er avgjørende at sektordepartementene også deltar i dette arbeidet.

Invest in Nordland/Norway

Sett utenfra er det liten tvil om at internasjonale næringsrettede aktører følger nøye med på hva som skjer i denne delen av verden. Nordområdene er primært en investeringsregion i en global sammenheng, med lite folk og store naturressurser. Nordland har da også internasjonale eiere i de fleste store bedrifter som tar ut og bearbeider naturressurser. Det er grunn til å tro at dette vil fortsette i fremtiden. I denne sammenheng vil det være nyttig om det i fylket er en god kompetanse på å håndtere investorer og vekstimpulser fra utlandet. Eksempelvis er det grunn til å tro at aktører fra Kina i enda større grad vil vise sin interesse for denne delen av verden, både som eiere og leverandører. Det vises her til en opptrapping av

Invest in Norways engasjement generelt og at det er igangsatt et arbeid med å vurdere et Invest in Nordland i tilknytning til dette.

Arktisk råd

Norsk deltagelse i internasjonale samarbeidsfora i Arktis for å sikre at regionen forblir preget av fred, stabilitet, forutsigbarhet og vilje til samarbeid er viktig. Aktiv deltagelse i fora som Arktisk råd står høyt på agendaen til regjeringen som på forrige regionale nordområdeforum uttalte at det er viktig at også fylkeskommunenes og Sametingets synspunkter reflekteres i det internasjonale arktissamarbeidet. I den forbindelse takket UD for fylkeskommunenes internasjonale arbeid og innsats for å finne løsninger på felles utfordringer innen miljø, ressursforvaltning, næringsutvikling, sikkerhet, søk og redning. Deltakelse fra regionalt i Arktisk råd vurderes fra UD sin side som har latt Nordnorsk råd være representert på to underordnede møter tilknyttet arbeidet med Arktisk råd. Dette er positivt.

Regionalt samarbeid med andre land fra Arktisk råd vurderes der det er hensiktsmessig.

Landsdelsrådet for kultur

Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner har siden 1991 samarbeidet om felles satsing på kultur gjennom Den nordnorske kulturavtalen. Institusjonene i avtalen er noe kulturlivet i hele landsdelen har «eid» sammen. Avtalen har gitt en forutsigbarhet som er nødvendig for å bygge opp fagmiljø, kompetanse og infrastruktur. Samarbeidet har også bidratt til å gi nasjonal uttelling i forhold til økonomi og faglighet. Formålet med det nordnorske kultursamarbeidet er at det skal bidra til et profesjonelt kulturliv som er mangfoldig, inkluderende og med høy kvalitet. Ønsket er at kulturlivet skal være en drivkraft for utvikling og vekst i landsdelen og ha et internasjonalt perspektiv.

Arctic Arts

De første internasjonale, sirkumpolare kulturpoliske konferansen Arctic Arts Summit ble arrangert i 2017, med deltakere fra nasjonalt og regionalt nivå fra 8 land inklusive Russland, Canada og USA. Den norske kulturministeren sa i sitt avslutningsinnlegg at dette var starten på et nytt og bredere kultursamarbeid i nord. I «final statement» ble det kulturens betydning i en bærekraftig utvikling av nordområdene understreket. Videre ble det oppmuntret til et større samarbeid innen profesjonell kunst- og kulturproduksjon og kulturturisme i tillegg til tradisjonell kulturutveksling. Det ble lagt vekt på bygging av nettverk i nordområdene.

Dette åpner nye muligheter for miljøene i Nordland til å utvide etablerte nettverk i Norden og Barents til også å omfatte regionene i vest som Grønland, Island, det nordre Canada og Alaska.